

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

2. B

148
ՔԻԹԱՊԸ ՄՈՒՔԱՏՏԷՍ

ԱԼԼԱՅԸՆ ՔԵԼԱՄԸ՝ ՄԸ ՏԵՐ

ՄՈՒԷԼԻԻՅԻ

ՎԵՐ. Թ. Թ. ՀՕԼԼՈՒԷՅ

ՏԵՐՍԱՍԷԹ
ՄԱԹՊԱՆԻ Ց. ՄԱՏԹԵՆՍԵԱՆ

1912

2004

431-ԱՂ

(489)

ՔԻՐԱՊԸ ՄՈՒԳԱՏՏԷՍ

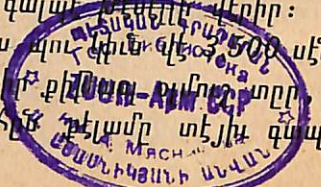
Ա.Լ.Ա.ՀԸՆ ՔԵԼԱՄԸ՞ ՄԸ ՏԸՐ

Տիներատա էն պէոյիւք քիւթիւպխանէ Լօնտրանըն ՊրէնէՆ Մեղեւորնտաքի քիւթիւպխանէ օլուպ, ըաֆլարընըն ուզունլըղը 75 քիլօմէթր, վէ քիթապլարընըն ատէտի 3,500,000 ճիլտի միւթէճավիզ տիր: Փարիզին միլլի քիւթիւպխանէսինտէ 2,500,000, Ս. Փէթրզպուրկտաքինտէ 1,500,000 քիւթիւպ մէվճուտ տըր. վէ 1 միլիոն ճիլտի միւթէվի պաշգա պիր չօգ քիւթիւպխանէլէր տէ վար տըր:

Տիներատա պուլունան քիթապլարըն ատէտի՝ հիսապ օլունամայաճագ տէրէճէտէ պէոյիւք տիր: Փրօֆ. Ֆէլփին հիսապընա կէօրէ, էյէր Հօմէր հալ ը հազըրտա մէվճուտ օլան տիներա քիթապէթինի 20 եաշընտան պաշլայարագ թա պու կինէ գատար օգումազտա տէվամ էյլէմիշ օլսա իտի, սօն 250 սէնէլիք էտէպիյաթա տահա եթիշմէմիշ օլաճագ իտի: էյէր էֆլաթոնը՝ քէնտինին Օլիմփօս իլահարը պու իշէ թային էթմիշ օլսալար իտի, շիմտիյէ Ամէրիգանըն քէշֆինտէն սօնրաքի միւտտէթին քիթապլարընա տօգունմամըշ օլաճագ իտի: Տանթէ վէ Ռասին, Շէյքըսփիր վէ Կէօթէ հալա քէն-

տինէ նամալիւմ գալաճազարտը: Պիզլէր տախի Պիւ-
թինն էօմրիւմիւզիւ հէր կինն շաֆագտան ազշամ գա-
րանլըղընա գատար օգումադա հասը էթմիշ օլսագ,
Պէէէէ Մէ-ռէէ-ըն անճագ իլք շիւպէսինի պիթիւրմէգտէն
փիր իխթիյար օլուպ վէֆաթ էտէճէք իտիք. հաթթա
կինտէ պիր քիթապ օգույապիլսէք, եալընըզ մէգքիւր
Միւզէնին քիթապլարընը օգումագ իչինն 10,000 սէնէ
լազըմ կէլիր իտի: Եինէ տէ պու ճիւմլէ պէօյիւք քիւ-
թիւպիւսանէլէրտէ հագիգաթէն պէօյիւք օլուպ, հաթթա
ասըլ քէնտիլէրին ասընտա պէօյիւք թէէսիր իճրա էթ-
միշ օլան քիթապլար փէք ազ տըր: Տիգգաթլա իճրա
էտիլէն պիր հիսապա նագարէն հէր սէնէ նէշը էտիլէն
1000 քիթապտան անճագ 50սի 7 սէնէտէն զիյատէ
եաշայապիլիյօր: Պու եագընլարտա պազը մէշհուր մու-
հարրիւրէր տինեանըն էն պէօյիւք ատտ օլունաճագ 100
ատէտ քիթապլարընըն պիր ֆիհրիսթինի նէշը էթմիշ
տիրլէր. հալ պու քի չօգ քիթապ օգույան գաթլար պիլէ
պու ֆիհրիսթտէ ասլա օգումատըզլարը քիթապլարա
թէսատիւֆ էտէրլէր: Պինլէրճէ քիթապլար հէր նէ գա-
տար քիւթիւպիւսանէ ռաֆլարընը թէգեին էտիյօրլարսա
տա հագիգաթ ը հալտէ էօլմիւշ տիրլէր, անլէրի հիչ
քիմսէ օգումագ: Անլէր ատէմլէրին ֆիքրի իւզէրինտէ
օլան պիւթինն նուֆուզլարընը զայ էթմիշ տիրլէր: Տիրի
քիթապ օ տըր քի, հայաթը թէշվիգ վէ ազը իհեա
էտէր, ըուհա գուվվէթ վէ գալաթ քիթապլար վէտիր:

Քիթապ ը մուգատտէս պու զիւր զիւր 500 սէնէ-
տէն պէրու պէօյլէ տիրի պիր քիւթապլար տըր, վէ
Խրիսթիյանլար անը Ալլահ Քիւթապ տէյիւ գնպու

39915-67

էտէրլէր: Եինէ տէ պու տիյարտա, վէ պէլքի էյ օգու-
յան տօսթլարըմ, սիզին արանըզտա Քիթապ ը մուգատ-
տէսին Ալլահն քէլամը օլտուղունա ինանմայան պին-
լէրճէ քիմսէլէր վար տըր: Պագըլարը անճագ իթիմատ
էթտիքլէրի քիմսէլէրին պու քիթապա ինանտըղը իչին
անա ինանըլար: Պէլքի պագըլարընը իմանըղըն
թէմէլինին նէ օլտուղունը ասլա քէնտի քէնտինիգէ սիւպ
էթմէմիշսինիգ: Քիթապ ը մուգատտէսին Ալլահն քէ-
լամը օլտուղունա ինանտըղընըն սէպէպի նէ տիր, պունը
պիլմէք սէսին իչինն մուհիմմ տիր:

Իմանընըն էսասլարը հագգընտա ճահիլ իսէն՝ ճիտ-
տէն անը ղայիպ էթմէք թէհիքէսինտէ պուլունույօրսըն:
Չինքի էլէէվմ պիւթինն տինեատա գուվվէթլի պիր
իմանսըզլըզ ըուհու հիւքմ սիւրիւյօր: Իմանսըզ պիր
քիմսէ նագըզ մսլիւմաթը վէ թարաֆկիրանէ պուրհան-
լարըյա իմանընը հիճվ էթսէ, եախօտ սախթէ իլմի իլէ
սանա պունըն Քէլամ Ուլլահ օլմատըղընը կէօսթէրմէյէ
չալըշսա, «Պու էօլմիւշ պիր քիթապ տըր, անըն մօ-
տասը կէչմիշ տիր, թարիսի վէ ֆէննի օլմատըղընտան
շայան ը իթիմատ տէյիլ տիր» տէյու իտտիա էթսէ,
պէլքի իմանըն սաղլամ թէմէլ իւզէրինէ թէէսիս էտիլ-
մէմիշ օլտուղու իչինն զաիլ օլաճագ տըր:

էյէր Խրիսթիյան տինինին միւէսսէս պուլունտուղու
էսասլարը պիլմէգ իսէնիգ, իմանընըզը վէ իմանընըզէ
պէրապէր պու էօմրտէ պիրիճիք վէ հագիգի գուվվէթ
մէնպարընըզը, վէ կէլէճէք էօմր իչինն օլան իմիտինիգի
ղայիպ էտէրսինիգ: Քիթապ ը մուգատտէսին նուֆու-
զունը ինքեար էտէպէր, ալէլումում անը էն ազ պիլէն-

լէր տիր: Անլէրին իմանազլըղընըն սէպէպի ճէհալէթ տիր: Անլէր Քիթապը մուգատտէսի եա ասլա օգու- մամըը եա տա օգույուպ տօղրու անլայամամըը տըր- լար: Տիկէր թարաֆտան պիր չօգ ազըլըը զաթլար վար տըրլար քի, Քիթապը մուգատտէսին «Իլհամը իլահի օլուպ՝ թալիմ վէ թագիր վէ իսլահ իչին վէ սալահ խուսուսունտա օլան թէէտիպ իչին ֆաիտէլի» (2 Տիմ. 3, 16) օլտուղունա զավիյէն ինանըրլար: Անլէր Քի- թապը մուգատտէսի տէվամըը սուրէթտէ միւթալայայ, անըն էվամիրինի ճիտտէն իճրայա չալըըան քիմսէլէր տիրլէր: Պինաէն ալէյհ անըն հագիգաթընա տաիր էն էյի շահիտլէր անլէր տիրլէր: Պու քիթապըն իլահի մէն- պատան կէտիյինէ տաիր անլէրին իմանլարը՝ հիճվ իլէ եախօտ իլմ ի վագըալարա միւսթէնիտ իթիրազլարլա պիլէ սարսըլմագ: Ֆիլհագիգա անլէրին թէէմինաթը օ գատար պէօյիւք տիր քի՝ Քիթապը մուգատտէսին իլմ վասըթասըլլէ տէյիլ, անճագ իլմին էնճամ Քիթապը Մուգատտէս վասըթասըլլէ թասհիհ էտիլէճէյինէ ինա- նըրլար: Պու էմիյէթ նէրէտէն հասըլ օլմուշ տըր: Շունտան հասըլ օլմուշ տըր քի, անլէր հէմ ֆէննի մա- լիամթըն հէմ մէգհէպի իմանըն մէրքէզլինտէ պուլունան պէօյիւք պիր շարթը իքմալ էթմիշ տիրլէր, եանի՝ ան- լէր պիր թագըմ պի էսաս սու ի զաննլարտան արի օլա- րագ մէսէլէնին պաշ մէնպաընա միւրաճաթ վէ անըն զավաիտինէ ինգիյատ էթմիշ տիրլէր: Րուհանի շէյլէր ըուհանի սուրէթտէ տէրք վէ թէմեիզ օլունուր:

Քիթապը մուգատտէսին հագիգաթէն քէլամ Ուլ- լահ օլտուղունա պիզի իզնա էտէն պիր չօգ տէրունի

վէ խարիճի իսպաթլար վար տըր: Տօլայըտան պիր թագըմ իսպաթլար իրաէ էտիլէպիլիր, իլմ ի լիսան, իիսպարաթը վէյղամպէրանէ, թէվարիիս վէ ուլումը թապիիյէտէն իսպաթլար ախզ օլունապիլիր: Պիզ պու մէգալէտէ «...» օլան իսպաթլարտան պագըլարընը թագտիմ էտէճէյիզ:

Քիթապը մուգատտէս հագընտա աթիտէքի էմր ի վագըլարը նագարը տիգգաթա ալալըմ:

Հէւ պէր էթիպայ պու ճապար վասէ պէր իթիպայ շէշէ եպիլէթիշ պէր, պիւսէն ալէյհ օ պիլէնէն ալէթի էնթիյաթմընա պիլէպայ պէր էթիպայ պէր:

Ալթը սէնէ էվվէլ Ինկիլիզ էճնէպի Քիթապը մու- գատտէս շիրքէթի մէզքիւր շիրքէթին եիզիւնճի սէնէ ի տէվրիյէսինի իճրա էյլէտի: Օ վագթ կէօրիվմիւշ իտի քի, եալընըզ պու շիրքէթ 100 սէնէ զարֆընտա, 367 լիսանտա 222,000,000 զըսմէն եա պիլթին Քիթապը մուգատտէս նէշը էթմիշ տիր: Պու շիրքէթ եէվմի 700 Ինկ. լիրասը մասրաֆ էտիյօր, վէ Յունվարտան Դեկ- տեմբերէ գատար հէր սաաթտա 2,450 նուսիսէ Քի- թապը մուգատտէս նէշը էտիյօր: Պու՝ ֆիքրին իհաթէ էտէմէյէճէյի տէրէճէտէ ազիմ պիր իշ տիր: Լաքին Ին- էտէմէյէճէյի տէրէճէտէ ազիմ պիր իշ տիր: Լաքին Ին- կիլիզ էճնէպի Քիթապը մուգատտէս շիրքէթի թէք պաշընտա տուրմայօր: Ամէրիգա Քիթապը մուգատ- տէս շիրքէթի իւք 100 սէնէսի զարֆընտա 61,000,000 տէս շիրքէթի նէշը էթմիշ տիր: Պիր չօգ շախսի Քիթապը մուգատտէս նէշը էթմիշ տիր: Պիմանիտա, Իսվի- նաշիրլէրտէն մատա, Սգօչիտա, Ալմանիտա, Իսվի- չէրտա վէ սաիր տիյարլարտա պու նէվ Քիթապը մուգատտէս շիրքէթլէրի վար տըր քի, պէրտէվամ պէօ-

յիւք պիր մըզտարտա Քիթապ ը մուզատտէս նէշը էտի-
 յօրլար : Լաքին պու քիթապլարը քիմ սաթուն ալըյօր :
 ձիւմէյէ մալիւմ տիր քի, տիննետա էս չօգ օգույան-
 ւար Անկլօ-Սաքսօնլար տըր, վէ անլէր եաշայան քի-
 թապը էօլիւ օլանտան թէֆրիգ էթմէյի պիլսէլէր կէ-
 րէք : Պագընըզ :

1881տէ Լօնտրատա Ահտ ը ձէտիտին մուսահհէհ
 թապը նէշը էտիլտի : նէշրինտէս պիր այ էվվէլ պու
 քիթապտան 1,090,000 նուսխէ սըփարըշ էտիլմիշ իտի,
 վէ Նիւ Եօրքտա ֆիւրուխթ իչին հազըր օլտուղունտա,
 սօգազլար պու քիթապը քիթապըլարա կէօթիւրմէք
 իչին եիւքլէնմիշ արապա վէ վակօնլար իլէ տօլմուշ իտի :
 Այնի քիթապըն Մատթէոստան Բօմալըլարա գատար
 օլան գըսմը (118,000 քէլիմէ) Նիւ Եօրքտան Շիգա-
 կօյա թէլէղրաֆ իլէ նագլ էտիլիպ, 92 մուհարրիւր վէ
 պէշ թասհիհ էտէն քիմսէլէրին պիւթին կէճէ չալըշմա-
 սըյլէ՝ էրթէսի կիւն իքի Շիքակօ ճէրիտէլէրինտէ օ գըսմ-
 ւար թէքմիլէն նէշը էտիլտիլէր : Պունտան մատա Նիւ
 Եօրքտա պիր թէք քիթապը տիւքքեանընտա Ինկիլիզ
 թապընտան անըն նէշրինին իւք սէքիզ այը զարֆընտա
 365,000 նուսխէ սաթըլմըշ տըր, վէ 50 տէֆա Ամէ-
 րիգա թապը վուգու պուլմըշ, վէ անլէրին պիրինտէս
 65,000 նուսխէ սաթըլմըշ իտի : Պու եհնի պիր քիթապ
 տէյիլ իտի, 1,200 սէնէ էվվէլ թէրճէմէ էտիլմիշ օլուպ՝
 օ վագթտան պէրու պու գավմա մալիւմ իտի : Պու տէ-
 ֆաքի անճագ պէօյիւք մէսարիֆլէ վէ տիննետա էս մէշ-
 հուր վէ էս ալիւմ սայըլան զաթլարտան միւրէքքէպ պիր
 հէյէթին ասլնամէյի սըգըճա թէտգիգ էտէրէք եափ-

տրգլարը եհնի պիր թէրճէմէ իտի : Վէ հէր քէսին պունը
 պէօյլէ սաթուն ալմասընտա մագսէտ, պու եհնի թէր-
 ճէմէտէ հայաթի պիր թէպտիլաթ օլուպ օլմատըղընը
 անլամագ իտի : Վէ պու շէյ պաշգա քիթապլարըն, եանի
 իլմի, թարիխի, մէզհէպի վէ ըօման նէվիտէ ասարըն,
 շէտիտ ըէգապէթինէ ըաղմէս վագը օլմուշ իտի :

Պու քիթապը սաթըն ալանլար եալընըզ Անկլօ-
 Սաքսօնլար տէյիլ տիր : Օ էլեէվմ փէք միւքէմմէլ Սա-
 նըսքրիթ լիսանընտան, վահշիլէրին գապա թասլագ լի-
 սանլարընա գատար, 418 լիսանլարա թէրճէմէ էտիլ-
 միշ տիր : Շունը տա տէրխաթըր էտէլիմ քի, պու լի-
 սանլարտան թագրիպէն 180ի օ նէվ լիսանլար տըր քի,
 փուլթէրէսթիլէր Քիթապ ը մուզատտէսի օգույապիլսին-
 լէր տէյիլ իւք տէֆա օլարագ եազըլըպ օգունուպիլ-
 էն պիր շէքլէ գօնուլմուշ տըրլար :

Պու կիւն Ալասքատան ֆաթակօնիայա, Սիպէր-
 եատան Սէյլանա, ֆարիգտէն ֆէքինէ գատար, Շարգ-
 տան Ղարպա, Շիմալտան ձէնուպա տիննետան հէր
 թարաֆընտա պու քիթապ հիւրմէթլէ օգունուր : Պուն-
 ւար սկեպտիկ վէ տինսիզլէրին իտտիա էթտիյի կիպի՝
 Քիթապ ը մուզատտէսին թարիխի օլմայըպ, էսասըզ,
 էօլիւ վէ ֆաիտէտէս խալի օլտուղունն մը պէյան էտէր :
 Մուհիպ ի հայրէթ պիր վագըա տըր քի, պու կիւն ա-
 նըն սաթըշը (սէնէտէ պիր միլիօնտան զիյատէ) կէչմիշ
 հէր հանկը վագթընքինէ, եախօտ տիննետա թարիխինտէ
 հէր հանկը պիր քիթապընքինէ ֆաիգ տիր : Տօթսլա-
 ըրմ, տիննետան էս փարլագ վէ միւթէրագըզ պիր աս-
 ըրնտա սաթըշը պէր տէվամ թէգայիտ էտէն պիր քի-

Թապալն էօմրիւ իչինն քնտէշէ էթմէքլիյիմիզ լազըմ կէ-
լիր մի: Վէ Քիթապը մուգատտէսին՝ պէօյլէ պիւթինն
ալէմ Թարաֆընտան օգունմասը, անըն ումում պէշէրի-
յէթին իհթիյանաթընա միւթապըզ օլմասընտան տըր
տէյիւ իսթինթաճ էթմէյէ հազըրմըզ եօ՞զ մը տըր:

2. Հէւ պէր էթմապ պո- գապար շէրի- հէ-ճէ-ճէրէ
պայանմաճըլ պըր, պո- պա անըն աճախ պէ հայաթի պէր գո-վ-
վէրէ մալէ+ օլտո-պո-նո- կէօթէրէր:

Քիթ. մուգատտէսի մահվ էթմէք իչինն իլք թէ-
շէպպիւսինն թարիֆինի պիզզաթ Քիթապը մուգատ-
տէստէ, եէրէմիա 36նճը պապտա պուլուրուզ: Օրատա
օգույօրուզ քի. Յուգա մէլիյի Եօաքիմ՝ փէյղամպէրին
սէօզլէրինէ ղազապլանըպ, մուգատտէս թումարը փար-
չալայարազ աթէշէ աթտը: Մէլիք՝ պունըն ճէգասընը
տէրհալ շէքտի: Յուգա հիւքիւմէթինին էն սօն մէլիքլէ-
րինտէն օլուպ, էսիր կէօթիւրիւտիւ, վէ սալթանաթը
քէնտի իլէ պէրապէր մահվ օլտու: Թէքրար, Խրիսթի-
յանլըզ տէվրինտէն 100 սէնէ էվվէլ եաշայըպ տա «Տի-
վանէ» թէսմիյէ օլունան 4իւնճիւ Անտիոքոս՝ Եէհուտի-
լէրտէն ինթիզամընը ալմագ իչինն, պուլապիլտիյի պիւ-
թինն Քիթապը մուգատտէսլէրի թօփլայըպ եազտըրտը:
Քրիստոստան 303 սէնէ սօնրա իմփէրաթօր Դիոկղա-
տիանոս՝ ճիւմլէ Քիթապը՝ մուգատտէսլէրին աթէշէ աթըլ-
մասընը էմը էտէն պիր ֆէրման չըզարտը: Սլէվլէր
սէճնտիւ, լաքին Քիթապը մուգատտէս մահվ օլմայըպ
եաշատը: Պու ֆէրմանտան 25 սէնէ սօնրա այնի Դի-
ոկղատիանոս քէնտի թախթընը թէրք իլէ Տալմաթիայա
կիտիպ օրատա պիր պաղչէտէ գապազ եէթիշտիրմէյէ

մէնպուր օլտու: Իմփէրաթօր Գօնսթանթին՝ Գայսէրիյէ
Եպիսկոպոսը Եսեփիոսա՝ եալտըզըր թիրշէր իւզէրինտէ
Քիթապը մուգատտէստէն 50 նուսխէ եազտըրմասընը
էմը էյլէտի, վէ հէր Կիրակի կինիւնտէ օգունմագ իչինն
քէնտի փախթախթը օլան Իսթանպօլտաքի քիլիսալարա
պունտան պիրէր նուսխէ թէվզի էյլէտի:

Էլէէվմ տիւնեատա հէր հանկը պիր շէհրտէն զի-
յատէ Լօնտրատա Քիթապը մուգատտէս թապ ու նէշը
էտիլիր Լօնտրատա պիլէ, Քիթապը մուգատտէսին Ին-
կիլիզճէ թապը Բօմա քիլիսասընըն էմրի իւզէրինէ ջա-
թըն ալընըպ եազըլտը: Լաքին անըն պիրինճի թապը-
նըն իշթիրասընա գուլլանըլան փարա՝ իքինճի պիր թա-
պըն նէշըրինէ սարֆ օլունտու, վէ Քիթապը մուգատ-
տէսին ալէնէն իհրազը՝ անճագ անըն տահա զիյատէ
վիւսաթլէ նէշըրինէ խըտմէթ էյլէտի: Պէօյիւք Ֆրանսըզ
միւնազգիտլէրտէն Վօլթէր՝ «Խրիսթիյանլըղը թահրիր
վէ իպգա իչինն հէր նէ գատար 12 ատէմլէր (շայիրտլէր)
իճապ էթտի իսէ տէ, անը մահվ իչինն պիր ատէմին
քիֆայէթ էտէր իտիյինի իսպաթ էտէճէյիմ,» տէյու իֆ-
թիխար էյլէտի, վէ պիզզաթ պու մագսէտի մէվզի ի իճ-
րայա գօմայա թէշէպպիւս էյլէտի, լազին Խրիսթիյան-
լըզ ալէյհինտէ էն շէտիտ վէ քէսկին հիւճիւմլէրինի թապ
էթտիրտիյի այնի մաթպաա՝ քէնտի վէֆաթընտան սօն-
րա Քիթապը մուգատտէս թապընա իսթիմալ օլունտու:
Ինկիլթըրանըն պէօյիւք տինսիզ միւվէրրիխի Կիպպըն՝
քէնտի զէքեասընը Խրիսթիյանլըղը մահվ էթմէյէ սարֆ
էյլէտի իսէ տէ, վէֆաթընտան սօնրա պիզզաթ քէնտինին
խանէսի Քիթապը մուգատտէս տէփօսը հալընտա գուլ-

լանըլըպ, էմլաքընըն պէօյիւք պիր գըսմընըն իրատը շու նէֆրէթ էթտիյի Ինճիլին նէշը վէ թամիմինէ սարֆ օլունտու: Վօլթէո վէ Կիպպըն չօգտան վէֆաթ էթմիշ տիրլէր, լաքին Քիթապը մուգատտէս հալա եաշայօր. պէօյլէճէ Քիթապը մուգատտէսին պիզէ տէտիյի կիպի, Սլլահ՝ ատէմին ղազապընը պիլէ քէնտինի թէմճիտէ գուլլանմըշ տըր:

Սլլահըն քէլամը ալէյհինտէ մուխալէֆէթ տուրմամըշ, վէ քիզպին փէտէրի օլան Շէյթանըն գուլվէթի գէմին իւզէրինտէ պագի գալտըզճա տուրմայաճագ տըր: Մնըն տիւշմէնլէրի էվվէլճէ օլտուղունտան զիյատէ գուլվէթլի, գէքի վէ չօգ տըրլար: Մնը մահվ էթմէք իչինն անլէր աթէշ վէ եա հիճվ գուլլանմագտան իսէ, անըն իտտիալարընը թէքզիպ՝ վէ նուֆուզունը գըրմագ իչինն կէօյա ֆէննի թէնգիթ՝ ուսուլլարընա միւրաճաաթ էտէրլէր, վէ պու եօլտա չօգ քիմսէլէրին իմանընը սարսըթմըշ տըրլար: Հալ շու քի անըն հագիգաթը ալէյհինտէ շէհատէթ իչինն միւնագգիտլէրին միւրէճաաթ էթտիքլէրի իլմլէր, եանի իլմի թէվարիիս, իլմի լիսան վէ խուսուսա ասարը աթիգէ իլմի, անըն միւտաֆասսը իչինն էն գուլվէթլի տէլիլէրի իրաէ էտիյօրլար:

Հիչ պիր քիմսէ տիւշինմէսին քի՝ Քիթապը մուգատտէսին սըհհէթի ալէյհինտէ վուզու պուլան պու էն սօն վէ էն շէտիտ հիւճիւմլէր տէ սէլէֆլէրինտէն զիյատէ մուվաֆֆագիյէթէ նաիլ օլաճագ տըր: Սլիմլէրին հիւճիւմլէրի՝ իմփէրաթօրլարըն աթէշլէրինտէն, վէ միւսթէհզիլէրին հիճվլէրինտէն զիյատէ միւյէսսէր օլամայաճագ տըր: Պիր մուհարրիր փէք միւնասիպ օլարագ շու եօլտա պէյանը էֆքեար էտիյօր: «էյեր շու քիթապըն

գուսուրունը կէօսթէրիպ անը ճէհը էտէրէք օրթատան գալտըրմագ իչինն պու գատար տէֆալարճա թէշէպպիւսաթտա պուլունմագ լազըմ կէլիյօր իսէ, տէմէք օլուր քի օ՝ աճաիպ էվսաֆա մալիք պիր քիթապ տըր: Ինճիլի շէրիֆ պիր մասալ օլմուշ օլսայտը շիմտիյէ չօգտան անըն իշի պիթմիշ իտի: Քիթապը մուգատտէս ըույալար վէ խայալլարտան իպարէթ օլմուշ օլսա իտի, մարուզ օլտուղու օգատար թէնգիտաթ աթէշինէ ասլա տայանամայաճագ իտի: Սսըրլարըն էն քէսքին թէնգիտաթը անճագ կէմինին թէքնէսինէ եափըշմըշ օլան սթրիտեայը գազըմաղա, վէ էն շէտիտ թէտգիգաթը անճագ ըուհըն գըլըճընտան փասը սիլմէյէ խըտմէթ էտէր: Սկեպտիկ հիւճիւմլէրինէ 1800 սէնէ պէրտէվամ հէտէֆ օլտուղու հալտէ էլան օ պագի գալմըշ տըր. վէ շիմտի անը մահվա չալըշմագլըզ ուֆագ մըխ չէքիճի իլէ Մըսըրըն էհրէմլէրինի հէտմ էթմէյէ թէշէպպիւս էթմէք կիպի ահմագճասընա պիր իշ տիր: Տիւսիզլէր էօլիւր, լաքին պու Քիթապ տահա եաշայօր: Միւսթէհզիլէր չիչէք կիպի սօլար վէ օթ կիպի գուրուրլար, լաքին պու քիթապ անլէրին մէզարլարը իւզէրինտէն ֆիւթիւհաթլէ իլէրի գօշար, վէ անըն սահիֆէլէրինտէ նուրանի հարֆլարլա եազըլմըշ օլան շու իպարէյի օգուրըզ. «Օթ գուրուր, չիչէք տէօքիլիւր, լաքին Սլլահըմըզըն քէլամը իլէլէպէտ պագի գալաճագ տըր:»

3. Հիւ պէր էթապ՝ ուր էթապըն էթապըն կէտէ քալմալարըն հայաթընը Բէնֆէյէ, Բէնվէն վէ Բէրէն էյէօնէշ ուր, ուր նայէն ալէյ ուր էթապ քալմալարըն Բապուլ օլան ղաթաան սուր էթապ էթաշ օլմուշ ուր:

պիր ատէմ՝ հէր հանկը պիր վագըթտա 1½ լիրայա սաթունն ալընապիլիյօր: Քընդու հոգիսիւսիզ վուզու պուլան 1800 սէնէլիք պիր թէրագզը միւտտէթի՝ պիր ատէմին ֆիյաթընը հաթթա իքի լիրայա եիւքսէլտէմէմիշ իտի, վէ պու ֆիյաթ 20 ասըր էվվէլ Րօմատա պիր ատէմին ֆիյաթընըն 7տէ պիրի իտի: Լաքին պու կինն, եանի մէզքիւր թարիխտէն 65 սէնէ սօնրա, Ֆիհի ատալարընտա սէն 100 միսլի, հաթթա 1000 միսլի զիյատէ փարա վէրսէն պիր ատէմ սաթըն ալամագըն: 65 սէնէ զարֆընտա պու ազիմ ֆարզը նէ հասըլ էյլէտի: Պու ֆարզը մէզքիւր ատալարտա մէվճուտ օլան 1209 Խըիսթիյան քիլիսալար, էվվէթ, մէրտիւմխօրլարըն Խըիսթիյան զիւրըիյէթլէրի վասըթասըյլէ տէրունիստէ Քիթապը մուզատտէսին թալիմ վէ մուհապպէթ Ինճիլիսին վազ օլտուզու քիլիսալար իճրա էթտիլէր:

Էլեէվմ մէրքէզի Աֆրիզայա, եէնի քէշֆ էտիլմիշ օլան պէօյիւք Ուկանտա տիյարընա կիթ, Ինկիլիզ միսիօնէր Ուկնսթըն Չըրչիլ, վէ պէօյիւք Տարվինին օլլու Փրօֆ. Տարվինին իքի սէնէ էվվէլ կէօրտիւքլէրի աճայիպաթը օրատա միւշահատէ էտէճէքսին: Հիւրըիյէթէ, մէտէնիյէթէ, թէրագզըյա վէ կիւզէլ պիր ուսուլը թալիմէ մալիք օլան, վէ եերլի Աֆրիզալըլարտան իպարէթ թէրագզըփէրվէր պէօյիւք պիր տէվլէթ մանզուըն օլուր: Հալ պու քի՝ պուրատա 35 սէնէ էվվէլ ինսան էօմրիւ օ գատար ուճուզըտը քի՝ Լիվինկըսթըն չօզ տէֆա եօլ քէնարընտա էօլմէյէ թէրք օլունմըշ պիր չօզ էսիրլէր կէօրիւր իտի, զիրա անլէրին թամաքեար սահիպլէրի

խասթա տիւշէն էսիրլէրինին իատէի սըհսէթ էթմէսի իչինն լազըմ կէլէն վագթ, թաամ վէ տիզգաթը սարֆ էթմէք իսթէմէզլէր իտի: Օրատա պու գատար զըսա պիր միւտտէթ զարֆընտա էօյլէ պէօյիւք թէպէտտիւլաթը մուճիպ օլան գուվվէթ եինէ Քիթապը մուզատտէս տիր: Ուկանտատա ըուպ ասըր զարֆընտա մէյտանա կէլէն օ աճայիպ թէպէտտիւլիւ թէքեամիլ (էշէ--էշէ) գաճ ասըրտա իճրա էտէպիլիրտի զանն էտէրսինիզ: Թէքեամիլ! թէքեամիլ ճափօն իչինն 2,000 վէ Չին իչինն 3,900 սէնէլէրտէն պէրու նէ՞ եափապիլտի:

Նասըլ օլտու տա ճափօնիա անճագ Քիթապը մուզատտէսի թէպճիլ վէ թէքրիմ էտէն գավմլարըն թահթը թէէսիրինէ տիւշտիւլինտէ օ ազիմ թէրագզըյա մագհար օլտու: Վէ շայանը տիզգաթ պիր նօզթա տէյիլ մի քի, սօն Չին իմփէրաթօրը՝ քէնտի մէմէքէթիլի մէյտանը թէրագզըյա գուլաղուզլայան մուհիմմ իսլահաթը անճագ Քիթապը մուզատտէսի, վէ Խըիսթիյան էպէտիյաթընը տիզգաթլէ միլթալաա էյլէտիքտէն սօնրա իճրա էյլէտի:

Քիթապը մուզատտէս վասըթասըյա թէպլի էտէն գավմլար եալընըզ պունլար տէյիլ տիր: Էլեէվմ տինեատա էն պէօյիւք վէ էն հուրըր գավմլարտան պիրի պէօյիւք Պրիթանիա տըր: 1,000 սէնէ էվվէլ սատէճէ մուհաֆագա ի Ինկիլթէրրա՝ մէվճուտիէթ իչինն Տանիմարգալըլարա գարշը մուհարէպէ եափըյօրտը: Նիհայէթ օ վագթըն զրալը պէօյիւք Ալֆրէտ անլէրի տիյարտան տիշարը սիւրտիւ: Լաքին ուզուն պիր միւտտէթ սուլհ ու ասայիշին տէվամ էտէճէյիլին զանն էթտիլի

սըրբատա, Տանհմարգալըլարըն էվվելքինտէն պէօյիւք գուվվէթլէ թէքրար հիւճիւմէ պաշլատըզլարընը իշիթտի: Օ վազթ Ալֆրէտ քէնտի վիւքէլասընա խիթապէն, «Ալլահըն քէլամընը ատի էհալինին լիսանընա թէրճէմէ էթտիրէլիմ, շէօյէլքի պու տինսիզլէր կէլիպ, թէքրար քիթապլարըմըզը եագտըզլարընտա, հիչ տէյիլ իսէ էհալի անը էզպէր էօյրէնմիշ օլուր: Օ վազթ Տանհմարգալըլար քիթապը եագսալար պիլէ, հագիգաթը եագամազլար,» տէտի: Վէ թարիխին պէյանընա կէօրէ, Մէզամիր քիթապընըն նըսֆընը պիզզաթ գրալ Ալֆրէտ քէնտիսի էլիլէ թէրճէմէ էյլէմիշ տիր: Օ՝ Քիթապը մուգատտէսին գըյմէթինի թէճրիպէ իլէ պիլիյօրտու, վէ անըն էյամը հիւքիւմէթի Ալլահըն քէլամընըն՝ պիր գամըն նամըլ թէրֆի վէ մուհաֆազա էտէր իտիյինէ էզհէր ճիհէթ կիւզէլ պիր նիւմունէ թագտիմ էտէր:

Փէք աշիքեար վէ ղայրի գապիլ ի ինքեար պիր վազըա տըր քի, ճափօն սիյասիյունը՝ միլլէթլէր միյանէսինտէ Քիթ. մուգատտէսի ումումիյէթլէ օգույան գավմլարըն (պիր չօգ գուսուրլարընա ըաղմէն) տինեատա էն հուրը, էն միւթէրագգը վէ էն միւնէվվէր գավմլար օլտուզլարընը ճիտտէն թագրիր էտիյօրլար: Մէշհուր Ֆըրանսըզ միւվէրիլէրտէն Տէ-Թօքուլիլին շէհատէթինէ պագընըզ: Ամէրիգա միւէսսէսաթընըն էսրարընը միւթալա էթտիքտէն սօնրա Ֆրանսայա ավտէթինտէ, միւմաիլէյհ Ֆրանսա Սէնաթօսընա շու իֆատէտէ պուլունտու, «էմրինիզ մուճիպ հարաքէթ էյլէտիմ, վէ պիւթիւն թիճարէթլանէլէրինի տօլաշտըմ, տաղլարընա չըզտըմ, վատիլէրինտէն կէշտիմ, ֆապրիգալարընը, թի-

ճարէթ չարշու վէ մէրքէզլէրինի ղիյարէթ էյլէտիմ. Ատլիլէ մահքէմէլէրինէ վէ Փարլամէնթօլարընա կիրտիմ. լաքին անլէրին մուվաֆֆագիյէթինին սըրընը՝ քիլիսէլէրինէ կիրմէտիքճէ անլայամատըմ: Հէր կիրակի կիւնիւ ճէմաաթլարա, Քրիստոսըն՝ ըուհլարը միւսավիլէշտիրէն վէ ըուհլարը թէրֆի էտէն Ինճիլինին վազ օլունտուղունը իշիթտիյիմտէ, նիչիւն Ամէրիգանըն հիւրը վէ մուազգամ, Ֆրանսանըն իսէ, էսիր պիր մէլլէթ օլտուղունը անլատըմ:»

Քէզալիք Ինկիլթէրրանըն էն պէօյիւք գրալիչասը օլան Վիքթօրիանըն էսմրիւնտէ վուգու պուլան շու վագըայը հէր պիր գավմըն ըհպէրի խաթընտա սագաասա սէզա տըր: Վագթըյլէ Աֆրիգալը պիր փրէնս՝ ղիզըյմէթ հէտիլէլէրլէ գրալիչայա խուսուսի պիր հէյէթ կէօնտէրիպ, միւշարիլէյհատան Ինկիլթէրրանըն ազամէթիին սըրընը քէնտինէ պէյան էյլէմէսինի իսթիրհամ էյլէտի: Պունա ճէվապէն գրալիչա՝ միւշարիլէյհէ պիր նուսիսէ Քիթապը մուգատտէս կէօնտէրիպ, հէյէթ ի մէպուսէյէ խիթապէն, «Ինկիլթէրրանըն ազամէթինին սըրըզ պու Քիթապ օլտուղունու էֆէնտինիզէ նազլ էտինիզ» տէտի: Գրալիչա Վիքթօրիա՝ Փասքալըն շու իֆատէսինին մանասընը փէք էյի անլամըշտը քի, «Պիր քիմսէնին թէրթիպ էտիպ տէ պիր գավմ արասընտա նէշը էյլէտիլի պիր քիթապ իլէ, պիր գավմըն հայաթընը քէնտի նուֆուզուլա թէքիլ վէ թէրթիպ էտէն պիր քիթապ արատընապէ վէք պէօյիւք ֆարգ վար տըր»: Միւշարիլէյհա՝ միլլէթլէրի հէյէթ էտիպ էսիրլէրինի մազինին վատիսինէ սէրմիշ օլան մէլլէթտէն Ինկիլթէրրայը

79. 5155

հրճոց վէ վիզայէ էյլէմէք իսթէյօր իտի, վէ պունըն իչինն Եսայիսինն քէլամլարընըն հագիգաթ օլտուղունը փէք պէրրագ պիր սուրէթտէ կէօրմիւշ իտի, Եանի, «Սանա խըտմէթ էթմէյէն միլլէթ վէ հիւքիւմէթ հէլաք, վէ օ միլլէթլէր քիւլլիյէն խարապ օլաճապար:» (Եսայի 60. 12:) Պէօյիւք Ինկիլիզ ալիմ ֓րօ֓֓. Հըքսլի՝ Ինկիլիզ գավմընըն, պաշգա հէր շէյտէն զիյատէ ինկիլիզճէ Քիթ. Մուզատտէսին մասուլը օլտուղունու պիհագգին իտտիա իտիյօր: Ճօն Սթիւարթ Միլ՝ էվրօփանըն էքսէր տարիւփինունլարընա փրօ֓֓էսօրլար, վէ տէվայիր ի սէնայիէսինէ միւթէալլէմ վէ հինէրվէր ուսթատլար եէթիշտիրէն Իսգօշիանըն պու ըիւճհանըն՝ Իսգօշիա էհալիսինն Քիթ. Մուզատտէսի տաիմի սուրէթտէ միւթալլա եթմէսինէ համլ էթմէքտէ փէք հագգը իտի: «Պիւթինն թարիս շու հագիգաթը իսպաթ էտէր քի» տէյօր Տօք. Օ. Միյրս, «Րուհանի գաիտէլէրի իհմալ եա անլէրէ մուխալէփէթ էթմէք պիր փէրտին թէտէնսիսինն մուճիպ օլտուղու միսիլու, պիր միլլէթին տէ թէտէնսիսինն մուճիպ օլուր, քէզալիք օ եիւքսէք գաիտէլէրէ իթաաթ էթմէք՝ հէմ փէրտլէրի հէմ միլլէթլէրի թէրփի վէ իլա էտէր: Պիր պէքրիննն ճէսէտի իլէ պէրապէր ըուհը տա թէտէննի էտէր. լաքին օ ֓ազիլէթի ինթիխապ էյլէտիյի տագիգէտէ վիւճուտի տաիսի իատէ ի սըհհէթ վէ գուվվէթ էտէր: Պու գաիտէ ահքեամընա թէվփիգէն, հայաթ ը իճթիմաիյէտէ գավմլարըն նիսպի մէվգիինն՝ անլէրին տիննի միյարլարը թալին էտէր: Հիչ պիր փուլթփէրէսթ գավմ հագիգաթէն մէյտան ը թէմէտտիւնէ կիրմիշ սայըմագ, զիրա հէր

փուլթ եափան հալը թէտէննի վէ զէլալէթտէ պուլունուր»: Գավաննն, հիւրրիյէթ, իլմ, վէ մուհապպէթ կիպի փէզալլէ՝ էն զիյատէ Քիթապ ը մուզատտէսի չօգ միւթէլաա էտիպ անա իմթիսալէն եաշայան գավմլար աըրասընտա թէսատիւփ էտէրսին: Ճիլվագը էն պէօյիւք միւթսսէսաթ ը իճթիմաիյէնն Քիթապ ը մուզատտէսիւզէրինտէ պինա էտիլմիշ օլտուղու վէ հալ ը հագըր ահքեամ ը ատլիյէսինն Մոլվէսին գավաննիննտէն մէխուզ պուլունտուղու փէք ըանա պիր հագիգաթ տըր: Պէօյիւք պիր Խրիսթիյան միւթէփէքքիր – Թէօտօր ֓արգըր – շու սուրէթտէ պէյան ը էփքեար էտիյօր. «Պու կիպի շէյլէր՝ քէփէք եըղընը իւզէրինտէ տէյիլ, անճագ գալատան տաղլար իւզէրինտէ տուրապիլիր: Պէօյիւք հէյքէլլէրին վէ գահրիմանանէ փիլիլլէրին օճաղը օլան Եունանիսթանըն քիւնլիք կիպի էթրա֓ա ըրահա սաչան պի նազիր էտէպիյաթընըն պիւթիւն թէէսիրաթընը թահթ ը միւթէլաայա ալտըղմտա կէօրտիւմ քի, անըն թէէսիրի գատիմտէ վէ հալ ը հագըրտա այնի տէրէճէտէ թահգիր էտիլմիշ օլան պիր գավմըն շու «էէ թէք քիթապընըն իշլէթտիյի նուփուզուն նըսփը գատար պիլէ օլմամըշ տըր»: Տօսթլարըմ պու հագիգաթ տէյիլ մի տիր: Քիթապ ը մուզատտէս՝ ինսանի պիր քիթապ իսէ, անըն պու վասի վէ նամահտուտ թէէսիրի նէրէտէն զուհուր էտիյօր: Անըն՝ միլլէթլէրի հալը վահշէթտէն մէտէնիյէթէ, տահա եիւքսէք պիր մէրթէպէյէ թէրփի էտէն պիմիսլ գուվվէթինն կէօրտիւյիւմիւզտէ, անըն ասայիշի թէրվիճ, սաատէթի թէզեիտ, թալիմ ու թէրպիյէյի թալիմ, քիթապէթի թէզեին, փիւնուն ը զարիփէյի թէշ-

վիզ, ախլազը թերֆի, հիրորիյեթի թէէմին, ատալէթի թէէսիս վէ գավանին ի պէյնէմիլէ փերվերտէ էյլէտի- յինի կէօրտիյիմիւզտէ, պի հագգին իսթինթաճ էտէ- րիզ քի, միլլէթլերի պու սուրէթլէ պերէքէթլէյէն պու Քիթապ՝ միլլէթլերին միտիը վէ հաքիմինտէն սուտուը էթմիշ օլմալը տըր:

4. Հէւ րէր Բեւապ Ֆերուքին հայաթն առ Քիթապ հայաթը եւնամ վերէպ եւտէտէտէտէտէ րէր. պէնան արչոյն օ տէտէրէ հայաթը պտիշ էրէն Զաթրան սուրը էյլէտիշ րէր:

Քիթապը մուզատտէսին գավմլարը նասըլ եիւք- սէլթտիյինի ազ չօզ միւշահատէ էթտիք: Լաքին պիր գավմ միւթէշէքքիլ պուլունտուլու ֆերտլերին թէրէֆ- ֆիւիլէ անճագ թէալի էտէպիլիը: Պիր շէհր եա միլ- լէթ՝ շէհրիլերինին թէմիզ, միւթագիմ վէ մէտէնի օլ- մասըլլէ տիր քի անճագ թէմիզ, միւթագիմ վէ մէ- տէնի սայըլապիլիը: Իմտի Քիթապը մուզատտէսին թէէսիրինի թէճրիպէ էտէճէք էն սօն միյար, անըն Ֆերու- լերն հայաթը իզգերինտէ օլան նուֆուզու տըր: Լաքին Քիթապը մուզատտէսին՝ շախսըն հայաթընա օլան թէէ- սիրի օ գատար վասի, օ գատար աճաիպ վէ գուվվէթլի տիր քի, պուրատա անը թէմամըլլէ թարիֆ էթմէք ղայր ի գապիլ տիր: Մամաֆիհ անըն ատէմէ օլան էն պէլլի խըտմէթլերինի մուլթասարէն զիքը էտէպիլիըրիզ: Եվվէլա, պէն կէօրիյօրըմ քի՝ Քիթապը մուզատ- տէս պէնիմ էն տերին իհթիյաճըմա խըտմէթ էտիյօր: Պէնի միւթէէզզի գըլան շէյ խաֆիֆ պիր խասթալըզ տէյիլ տիր, էօյլէ օլսայտը, պիր սօզթօր պէնի թէ- տավի էտէպիլիըտի: Պէնի թաճիզ էտէն շէյ ճէսէտիմտէ

սանճըլար տէյիլ տիր, օ հալտէ պիր «Բոյէ կիպի անա թէհամմիլ էթմէքիլիէ պէն պէնի թալիմ էտէպիլիըտիմ: Խայր! պու աղըր, միւսսիր վէ տերին պիր խասթա- լըզ տըր, էօյլէ պիր իլլէթ քի թա ըուհումտա եուվա եափմըշ տըր: Տօքթօրըն անը թէտավի էտէճէք գա- տար գուվվէթլի իլանը, ճերահըն անա եէթիշէճէք գա- տար ուզուն պըչաղը եօզ տըր: Պէնիմ խասթալըղըմ Կէնան էլլէթի տիր. պէնիմ զաաֆըմ էրաթի Բեւաթի-միլ- յէ- տիր; «Իսթէտիյիմի իլլէմէյօրըմ:» Նախօշ օլան շէյլերի ազլի գուվվէթիմլէ մաղըուպ էթմէյէ չալըշտը- ղըմտա, Քիթապը մուզատտէս «Հայաթըն մէնպար գալպտէն տիր» տէյու պանա խապէր վէրիյօր: Էյի ա- սարը էտիպէ օգույարագ, էյի արգատաշլար ըէֆա- գաթընտա պուլունարագ փաք օլուըրըմ տէյիլ տիւշիւն- տիյիմտէ, Քիթապը մուզատտէս պանա իխթար էտի- յօր քի, «Իսսանը նափաք էտէն շէյ Բեւաթի չըզար:» էյի ամէլլերիմլէ Ալլահըն հուզուընտա սալիհ օլմագ իմիտ էտէր իքէն՝ Քիթապը մուզատտէս՝ «Թէնճէ եա- շայանլար Ալլահա մագպուլ օլմազլար,» տէյու պանա պիլտիրիյօր: Գուվվէթլի իմ տէյու զանն էթտիյիմտէ, Քիթապը մուզատտէս զաիֆ օլտուղումը պէյան էտէր: Եինէ տէ Քիթապը մուզատտէս եալընըզ իհթի- յաճաթը ըուհիյէմի պանա թանըթմագլա իքթիֆա էթսէ իտի, անըն պու աճայիպ խասսիյէթէ մալիք օլմուշ օլ- մասընտան տօլայը անը շիմտիքի գատար թագտիր էթ- մէյէճէք իտիմ:

Շէյքսփիր՝ ախլազը պէշերիյէսին հեր պիր թա- պագասընա էյի նուֆուզ էտէն գուվվէթլի պիր պասարա

մալիք իտի, վէ անը շէօհրէթեապ գըլան շէյ տէնաէթ վէ ֆազիլէթին ըուհ իզէրինտէ օլան թէէսիրինի թէր-սիմ էտէպիլէն պիէմսալ գապիլիյէթ վէ զէքեսսը իտի: Լաքին Քիթապը մուգատտէստէ հէր հանկը պիր քիթապտա պուլունմայան ֆէֆգ էլ ատէ եիւքսէք պիր շէյ պուպոյօրըմ: Անըն հիքմէթի տինեանըն էն ալիմ ֆէյլէսուֆ վէ շաիրլէրինինքինտէն պինիհայէ տէրէճէտէ հաքիմանէ տիր:

Տօղրու տըր քի, օ իհթիյաճըմը պէյան էտէր, լաքին այնի վազթտա անը տէֆ էթմէքիլիյին թարիզինի տէ խասպէր վէրիր: Էօլիւմ տէրէճէսինտէ խասթա օլտուղումու պանա կէօսթէրիր, լաքին այնի զէմանտա պանա Պէօթէ հէթէ կէթիրիր: Օ աճըմը իզհար էտէր, լաքին այնի վազթտա պէնի Գուրէն է Գուրէն է Գուրէն է իլէ իրթիպաթա կէթիրիր: Կինահարըմ մէյտանա չըգարըր, լաքին անընլէ պերապէր պէնի Կէնահարըմըն Խէնահարըմ գուպաղուզար: Պանա մաղֆիրէթ, սէլամէթ վէ գուվվէթ վատ էտէր: Կինահարտան խասթա օլան ըուհըմ իֆազաթ պուլուր, վէ Ալլահ իլէ պարըշըրըմ: Օ պէյան էտէր քի՝ Ալլահ պէնտէ փաք պիր եիւրէք եարատաճագ վէ տէրունիմտէ տօղրու պիր ըուհ եէնիլէտէճէք, վէ իշթէ Յիսուս Քրիստոստա եէնի պիր մախուզ օլուրըմ: Օ՝ քէտէրտէ պէնի թէսէլի էտէր, գաաֆըմտա պանա գուվվէթ վէրիր, թէհլիքէյի խասպէր վէրիր, թէճրիպէտէ իմտատ էտէր, էօմրտէ թարիզիմի թէնվիր վէ էօլիւմտէ ըուհումու իհեա էտէր: Պունլարըն ճիւմլէսի պու Քիթապըն իլահի պիր մէնպատան սուտուր էթտիլինէ տաիր պէնիմ իչին մուգնի իսպաթլար

տըր, չինքի, ըուհըմըն էն տէրին հէվայիճինի պաշգա հիչ պիր քիթապ պէօյլէ թանըյըպ տէֆ էտէմէգ:

Քիթապը մուգատտէս քէնտինին իտտիալարընը ինքեար, թալիմաթընը թահգիր, վէ նուֆուզունա մուգավէմէթ էտէնլէրի պիլէ միւպարէքլէր: Նագլ էտիլիր քի, պիր գաչ սէնէ էվվէլ տինսիզ պիր Ինկիլիզ Լօրտ՝ ազտէմճէ զիքր էթտիլիմ Յիճի ատասընը զիյարէթ էտիպ, եերլի ըհիլէրտէն պիրիլէ կէօրիւշտիյինտէ անա շէօյլէ սէօյլէտի, «Միզ պէօյիւք պիր շէյի սինիզ, վէ հագիգաթէն շայան ը թէէսիւֆ տիր քի, սիզ արանըգտա անճագ եիւզինիւզտէն սէրվէթ գազանմաղա չալըշան միսիօնարլարա ինանճագ գատար ահմագ պուլունմըշընըգ: Քիթապը մուգատտէս թէսմիլէ օլունան օ քիթապա պու կին հիչ պիր քիմսէ ինանմագ. շիմտի անըն մօտասը կէչմիշ տիր:»

Պու սէօզլէր իւզէրինէ իիթիյար շէյիին կէօզլէրի փարլատը վէ շու ճէվապը վէրտի, «Շօրատա տուրան պէօյիւք թաշը կէօրիւյօրմուսըն, պիզ ավլատըղըմըգ ատէմլէրին պաշընը անըն իւզէրինտէ էզեր իտիք: Պիրազ տահա էօթէտէ պուլունան շօլ ֆուրունու կէօրիւյօրմուսըն, զիյաֆէթլէրիմիզ իչին ատէմլէրի օ ֆուրունտա գավուրուր, քէպապ էտէր իտիք:» Շէյի զիյատէ մէրագ վէ հէյեճանլա սէօզինէ տէվամ էյլէտի, «էյեր միսիօնարլար վէ սէնին թահգիր էյլէտիլին օ էսքի Քիթապ վէ ճէմաթըմը վահշիլիքտէն էվլատ Ուլլահըղա թէպտիլ էյլէյէն Յիսուս Քրիստոսըն պէօյիւք մուհապպէթի օլմասայտը, սէն, պանա պագ, «է», Սէն, ասլա պու ատայը տիրի օլարագ թէրք էտէմէյէճէք իտին:

Պու Ինճիլ իչին Ալլահա շիւքը էթմէլիսին, չինքի օ
 օլմասայտը սէնի գաթլ էտիպ շօլ ֆուրունտա քէպապ
 էտէճէք իտիք, վէ վիւհիւտին պիզիմ իչին էյի պիր
 թամմ օլաճագ իտի:» Ինճիլ՝ վահշի խունխարլարը
 պէօյլէ սուլսփէրվէր վէ զիյանսըզ գըլար, վէ անսըզ
 մէտէնի ինսանլար խունխարլար կիպի զալիմ վէ վահշի
 օլապիլիբլէր: Պիր ասը էվվէլին Ֆրանսըզ տինսիզլէրինէ
 պագ: Անլէր Մէնտօն տէպպաղխանէսինտէ իմալ էտի-
 լէն ինսան տէրիսինտէն էլպիսէ կիյերլէր, վէ էլլերիլէ
 էօլտիւրտիւքլէրի ատէմլէրին գաֆա տէրիլէրինի սիւս
 իչին պաշլարընա տագարլար իտի: Վէ տէրխաթըր էյլէ
 քի պունլար օթուզ նէսսլիք պիր մէտէնիյէթին մահսու-
 լու օլան Ֆրանսըզլար իտիլէր: Պունլարը զիքը էտի-
 նիզ տէ՝ անտէն սօնրա Ալլահսըզ պէշէրիյէթին հալընը
 տիւշիւնինիւզ, վէ Ինճիլ վէ Բիթապ ը մուգատտէս մահվ
 էտիլէճէք օլսա տիննանըն հալը նէ օլաճաղընը թէ-
 ֆէքքիւր էյլէյինիզ:

Աֆրիգանըն պէօյիւք քեաշիֆի օլան չէնրի Մ.
 Սթէնլի նագլ էտէր քի՝ Լիվինկըսթընը պուլմագ իւզրէ
 Աֆրիգայա կիթտիյի վագըթ քէնտիսի Լօնտրատա էն
 պէօյիւք պիր տինսիզ իտի: Միւմաիլէյհ Լիվինկըսթընը
 պուլտու, վէ Լիվինկըսթընըն արգասընտա Բրիստոսը
 պուլտու: Չինքի միւմաիլէյհ օ միւզլիմ գըթատա հէր
 կին Լիվինկըսթըն իլէ պէրապէր պուլունուպ, պու ա-
 տէմին սաֆվէթ վէ մուհապպէթինի վէ քէնտինին վագ
 էթտիյի հագիգաթլարը նէ տէրէճէ եաշատըղընը կէօր-
 տիւյիւնտէ, քէնտի քէնտինէ՝ «Պու ատէմէ նէ օլմուշ,
 տիվանէ՞ մի տիր,» տէյու սօրարտը: Նիհայէթ Բրիս-

տոսըն ըուհու Սթանլինին գալպինի գապթ էյլէտի, վէ
 միւմաիլէյհ՝ «Լիվինկըսթըն ասլա խապէրի օլմայարագ
 պէնիմ թէվպէմէ սէպէպ օլտու,» տէր իտի: Պիլախըրէ՝
 Լօնտրանըն պու էն պէօյիւք տինսիզի օլան Սթանլինին
 միւրաճաթլարը իւզէրինէ իտի քի, Ուկանտայա մի-
 սիօնէրլէր կէօնտէրիլտի, վէ օրատա մէշհուտ օլան օ
 ազիմ թէպէտտիւլաթ պու սայէտէ մէյտանա կէլտի:
 Ուկանտա փատիշահը Մթէսա միսիօնէրլէրին վիւրու-
 տունտան էվվէլ՝ մէզհէպի ային միւնասէպէթիլլէ պին-
 լէրճէ ինսան գուրպանլարընըն զէպհ էտիլմէսի իչին
 պիզգաթ էմր վէրտիյինի, վէ փէտէրինին մէզարընը ինշա
 էթտիրտիյի զէման միւթէվէֆֆա փատիշահըն գապըր
 իւզէրինտէ 2,900 պիչարէ էրքէք վէ գատընլարըն պօ-
 ղազլանտըղընը նագլ էտիյօր: Լաքին 1876տա Ուկան-
 տայա Բիթապ ը մուգատտէսին իտիսալընտան պէրու
 ինսան զէպհի տուրմըշ տըր:

1910տա Ուաշինկթընտա ագտ էտիլէն պէյն էլ
 միլէլ Կիրակի մէքթէպի մէճլիսինէ Աֆրիգատան կէօն-
 տէրիլէն մուրախիսալարտան պիրի 80 եաշընտա գա-
 լիմ վէ ազընըն Զուլու շէյիսի Չաքանըն պէօյիւք օղլու
 իտի: Պու Չաքա՝ Զուլունըն էթրաֆընտա պուլունան
 պիւթին տիյարը թախրիպ էյլէմիշ, վէ կիթտիյի եէր-
 լէրտէ արգասընտա պինլէրճէ մագթուլլար պրագմըշ
 իտի: Չաքանըն պէօյիւք օղլու Օպէրլին գօլէճինին մէ-
 զունլարընտան օլուպ, ալիճէնապ, Խրիսթիյան պիր գաթ
 տըր: Միւմաիլէյհ՝ Զուլու իչին պիր միսիօնէր մէքթէ-
 պինին նագըրը, պիր Ինճիլ միւպէշշիրի վէ քէնտի էհալիսի
 արասընտա սալահա խըտմէթ էտէն պիր գուվվէթ տիր:

Տօսթլւրըմ, պու Աֆրիգալը փրէնսին էօմրիննիւ փէտէրինին էօմրինտէն պու տէրէճէ ֆարգլը եափան գուվվէթ Քիթապ ը մուգատտէս տիր: Պու կիպի վազըալարտա Քիթապըն պու գուվվէթինի քիմ ինքեար էտէպիլիր:

Պու եագընտա միւէսսիր վէ ճալիպ ի մէրագ պիր քիթապ օգուտում: Անըն մուհարրիրի միւքէմմէլ սուրէթտէ մալիւմաթ ը ֆէլսէֆիլէ վէ իլմիլէյէ մալիք, գուվվէթլի զէքա սահիպի պիր Ինկիլիզ Եօլման (րօման եագան) տըր: Իշպու քիթապ իլմ ի ռուհը ինսանա միւթէալլըզ պիր էսէր օլուպ, Լօնտրատա, օ գօճաման շէհրին պիր մահալլէսինտէ եաշայան փէք էտնա վէ իսլահընտան գաթ ը իւմիտ էտիլմիշ օլան տօգուզ ատէմլէրին էօմրինտէն պահս էտէր: Պունլարըն ճիւմլէսի տէ թէքմիլ թէվպէ իլէ, էօյլէ ֆէնա պիր հալտէն խէլաս օլտուլար քի, պիր քիմսէ ինսանի մախլուգուն օ տէրէճէ թէտէննի էտէպիլտիլինի տիւշիւնտիլինտէ թիլլէրի իւրփէրիր:

Պու քիթապըն իլք պապընտա՝ ըագը եիւզինտէն պուտալալաշմըշ, չափկըն, պէքրի պիր գումարպազըն նակեահ փէհրիզքեար, սուլհփէրվէր, մուհապպէթլի վէ նէֆսինքեար պիր ատէմէ թէպէտտիլ էթմէսինտէն պահս էտիլիր: Իսլահ ը նէֆս էթտիքտէն սօնրա պու ատէմին պիւթին մագսէտի պաշգալարընէ խէլաս էթմէքտէն իպարէթ օլմուշ տըր: Տիկէր պապտա՝ հայվանի թապիաթ վէ ճիւնայէթ իչին թապիի պիր մէյլ կէօսթէրմիշ օլուպ, 9 եաշընտան պաշլայարագ տէֆաթլէ սըրգաթտան տօլայը հապս էտիլմիշ օլան պիր գաթիլտէն պահս օլու-

նուր: Պու սօգագ գումարպազը՝ ափանսըզ միւսթագիմ, ղայրէթլի պիր սէնաաթքեար, ֆէտաքեար պիր զէվճ վէ նազիք պիր փէտէր, վէ եիւքսէք թասավվուր վէ լէքէսիզ էօմր սահիպի պիր ատէմ օլտու: Պաշգա պիր պապտա սօն տէրէճէ թէտէննի էտիպ, քէնտի իսմինի ղայիպ էտէրէք, «Ինքուր արտ» նամըլլէ մարուֆ օլան պիր ատէմին հազին էօմրիւ նազլ էտիլմիշ տիր: Մէրգում օ տէրէճէ թէտէննի իթմիշ, օ տէրէճէ տիւշկին, սէֆիլ, տէնի, փէրիշան օլմուշ իտի քի, հէյէթինտէ ինսան էսէրի սայքի գալմամըշ իտի: Գօնուշտուղընտա լագըրտըսընը ատէմ փէք կիւճ անլայապիլիյօրտու: Եինէ տէ հալը պու տէրէճէ իւմիտսիզ կէօրինէն պու մախուֆ գագազէտէ էօմր նակեահ թէմիզ, միւհթէրէմ, սապըրը, մէսուտ վէ գահրէման պիր ատէմէ թէպէտտիլ էյլէտի: Պունլարը եափան նէ իտի. պունըն կիպի միւճէզէլէրի տինեա իւզէրինտէ համկը գուվվէթ եափապիլիր: Թալիմ ու թէրպիլէ մի, խայր: Հալ ու քէյֆիլլէթլէր, սէրվէթ եա խայրիսահլըգ մը, խայր: «Խէլաս օրտուսու» (Սուլէշ Արտ) թարաֆընտան իսթիխտամ օլունուպ, օ հէվալիտէ «Մէլէք սէրապէր» տէյու մալիւմ օլան պիր գարընըն վազ էյլէտիլի Քիթապ ը մուգատտէս իտի քի, պու ճանիլէրի թէմիզ, պու խըրսըզլարը միւսթագիմ, պու պէքրիլէրի փէրհիզքեար վէ պու ճանվէրլէրի նազիք ատէմլէր էյլէտի: Պու տօգուզ ատէմլէրին պիրտէն մատասը էլան պէրհայաթ օլուպ, քէլամ վէ էօմրլէրիլլէ Ինճիլին՝ ճանը կիւնահտան թախլիս էտէն աճայիպ գուվվէթինէ պիրէր հայաթի շահիտլէր օլմագտա տըրլար: Պու հիքեայլէլէր մասալ տէյիլ, սատէ հագիգաթ

տըրլար: Էօմրիւ պու եօլտա թէպէտտիւ էյլէմիշ պիր չօզ ատէմլէրի շախսէն թանըրըմ: Թագրիպէն 15 սէնէ էվվէլ Ամէրիգանըն Սէնթ Լուի շէհրինտէ փօլիսլէրէ մալիւմ, տօլանտըրճըլարըն, խըրսըզլարըն սէրկէրտէսի օլան Վալանթի Պուրկ իսմինտէ պիր ատէմ վէֆաթ էյլէտի: Մէրգում 20 սէնէ Ամէրիգա հապսխանէլէրինտէ չալըշմըշ վէ ֆօթօղրաֆը հէփ պէլլի շէհրլէրին «Չափկընլար րէսմխանէ» սինէ գօնուլշմըշ իտի: Օ եալընըզ խըրսըզլըզլէ մէշհուր տէյիլ, անճագ մահպէստէն ֆիրար էթմէք խոսոսընտա տախի չօզ նամ գազանմըշ իտի, վէ պու սէպէպտէն պէքճի մուհաֆըլար քէնտինտէն գօրգարլարտը: Պիր տէֆա Մր. Մուտի րուհանի մէճլիսլէր ագտ էթմէք իւզրէ Սէնթ Լույիտէ պուլունույօր իտի, վէ թամմ՝ օ սրատա Պուրգ՝ մահպէստէ մուհաքէմէյէ ինթիզար էտիյօր իտի: Պիր քիմսէ Պուրգըն պուլունտուղու գօղուշա պիր քեաղըտ աթտը, իւզէրինտէ «Ճիլիփտէքի մահպէս նամսըլ եարըլտը,» սէրնամէսի եազըլը իտի: Պու իպարէ անըն տիգգաթընը ճէլպ էյլէտի: Պու մատտէ թամմ քէնտինին մէզազընճա իտի: Պունտան մատա, եազընտա քէնտիսի միւճավիր պիր էյալէթտէ պուլունան Ճիլիփփի նամ շէհրին մահպէսինտէ պուլընմըշ իտի: Պու քեաղըտը մէրգում արգու իլէ օգումաղա պաշլատը իսէ տէ, պիրազ սօնրա անըն Մր. Մուտի թարաֆընտան վէրիլմիշ օլան պիր վազ օլտուղունու անլատըղընտան հիտտէթլէնիպ քեաղըտը տէօշէմէսին իւզէրինէ ֆըրլաթտը: Լաքին պու հիտտէթինէ րաղմէն՝ օ մահպէստէ վուգու պուլան շէյի տէ անլամաղա մէրազը ույանտը:

Քեաղըտը թէքրար ալտը, վէ նէֆրէթլէ թէքրար եէրէ աթտը: «Պու նէ՞ պօշ սէօզ» տէյու չաղըրտը: «Պօղոս վէ Սիլաս,» » Պիր պէօյիւք գէլզէլէ,» «Խէլաս օլմագ իչինն նէ՞ եափմալըլըմ»: Նիհայէթ մէրազ հիտտէթէ ղալիպ կէլտի, վէ վազը պաշտան պաշա օգուտու: Օ վազտա տօգուզ տէֆա զիքը էթմիշ օլան, «Րապպ Յիսուս Քրիստոսա իման էթ խէլաս պուլաճագսըն,» իպարէսինի օգուտու: Պու անըն րուհունա խիթապ էյլէյէն Ալլահըն սէտասը իտի, ուզուն վէ տէհշէթլի միւճահէտէտէն սօնրա, տիզ իւզէրինէ կէլիպ, «Եա Ալլահ, պանա շու կիւնահքեար գուլունա ինայէթ էյլէ,» տէյու ֆէրեատ էյլէտի: Մէրգում իման էյլէտի, վէ կէճէ եարըսը՝ քէնտինին մահպէս օտասընտա եէնի պիր մախլուգ օլտու: Կէճէ զարֆընտա խէլաս օլտուղունու, վէ արթըզ քիմսէյէ պիր զիյան վէրմէյէճէյինի սապահլայըն քէնտի պէքճիլէրինէ սէօյլէտիյինտէ անլէր ինանմատըլար, վէ գաշմագ իչինն եէնի պիր հիլէ գուրույօր տէյու զանն էտէրէք անը տահա զիյատէ սըզը նէզարէթ ալթընա ալտըլար: Ֆագաթ պիր ազ սօնրա հագիգաթէն թէպէտտիւ էյլէմիշ պիր ատէմ օլտուղու թէպէտիւն էյլէտի: Սէրպէսթ պրագըլտըղընտա իշ պուլապիլմէք իչինն փօլիս միւտիրինին թավսիյէսի իւզէրինէ քէնտինին նիսպէթէն ազ մալիւմ օլտուղու Նիւ-Եօրք շէհրինէ կիթտի: Ալթը այ միւթէմատիյէն Նիւ-Եօրք սօգազլարընտա աճ, թիթրէք, տօսթսուզ, վէ աճընտան էօլմէմէք իչինն էն կիւճ իշլէրտէ չալըշարագ տօլաշտը. լաքին եինէ տէ պու մահիր խըրսըզ սըրգաթա միւրահաաթ էթմէտի:

Էնճամ սիմասընըն սէրթ վէ ճանի սիմասընա միւ-
 շապիհ օլմասընըն քէնտիհին իշ պուլմասընա մանի
 օլտուղունը անլատըղնտա՝ շու սուրէթլէ տուա էլլէտի,
 «Ե՛մ Ալլահ, պանա եհնի պիր գալպ պախշ էլլէտին,
 շիմտի պանա պիր տէ Եհնի պախշ էլլէ, շէօյլէ
 քի՛ արգատաշլարըմ պանա իթիմատ էլլէսինլէր:» Մէր-
 գումըն պու վագթտան էվվէլ վէ սօնրա ալընան ֆօ-
 թօղրաֆլարը մուգայէսէ էտիլսէ, պոնլար՝ Ալլահըն ա-
 նըն տուասընը իշիտիպ ճէվապ վէրտիլինէ մուգնի սու-
 րէթտէ շէհատէթ էտէրլէր: Ալթը այ նիհայէթիհնտէ Սէնթ
 Լուիսին փօլիս միտիւրի մէրգումա շու սուրէթլէ պիր
 մէքթուպ եազտը, «Պու այլար գարֆընտա սէնի թա-
 գիպ էլլէտիմ, վէ սէնին եափտըղըն վէ միւթէէզզի օլ-
 տուղուն հէր շէյի պիլիրիմ, պուրայա ավտէթ էլլէ, վէ
 սէնի միտիւր վէքիլի եափաճաղըմ:» Մր. Մուտի Սէնթ
 Լուիյի իքինճի տէֆա զիյարէթ էլլէտիլինտէ սապըզ խըր-
 սըզ վէ թաշ եիւրէքլի միւճրիմին պիսլէրճէ տալէր գըյ-
 մէթիհնտէ պիր էլմաս չանթասընը մուհաֆազա էթմէքտէ
 օլտուղունու կէօրտիւ: Մէրգում եանազլարընտան ազան
 կէօզ եաշլարըլլէ, «Պագընըզ, Մր. Մուտի, պիր խըրսըզ
 իչիւն Ալլահըն ինայէթի նէ՞ եափապիլիր. շու չըզընա
 պագընըզ, միտիւր անը մուհաֆազա իչիւն Եհնի ինթիխապ
 էլլէտի,» տէտի: Պուրկ՝ շու շէհրտէ սապըզ էն պէօյիւք
 կիւնահքեար իտի, շիմտի իսէ օրատա էն սատըզ վէ հա-
 լիմ պիր էօմր կէչիրիպ հէր քէսին մուհապպէթ վէ հիւր-
 մէթիհնի գազանտը: Անըն ճէնազէ ալայընտա զէնկին,
 ֆաքիր, ազիզ վէ կիւնահքեարլար վէ քէնտիհին սալահա
 կէթիրտիլի պիր չօզ քիմսէլէր հազըր պուլունտուպար:

Շէհրին էն պէօյիւք ատէմլէրի անըն թապութը
 իւզէրինտէ անը լայըզ օլտուղու տէրէճէտէ մէտհ էթ-
 մէքտէն աճիզ գալտըլար, չիւնքի Ալլահըն քէլամը վա-
 լանթին Պուրկու պին պիր միւշքիլաթա ըաղմէն պիր
 Ալլահ ատէմի էլլէմիշ իտի:

Խիլասա ի քէլամ Բիթապը մուգատտէսի պաշգա
 քիթապլարտան թէֆրիզ էտէն պիր չօզ վագըլարտան
 անճազ տէօրտիւնի մուխթասարէն միւթալաա էլլէտիք,
 եանի. —

1. Հիչ պիր քիթապ պու գատար վիւսաթլէ ին-
 թիշար էթմէմիշտիր:
2. Հիչ պիր քիթապ էօյլէ շէտիտ հիւճիւմ վէ մու-
 խալէֆէթէ տայանամամը տըր:
3. Հիչ պիր քիթապ գավմլարը պէօյլէ թէշվիզ վէ
 թէրֆի էլլէմէմիշ տիր:
4. Հիչ պիր քիթապ հայաթը ֆէրտի էօյլէ թէպ-
 տիլ էլլէմէմիշ տիր:

Իմտի Բիթապը մուգատտէսին քէնտիհին իտտիյա
 էլլէտիլի վէճհլէ քէլամ Ուլլահ օլտուղունու իսթիլնթաճ
 էթմէյէ հազըմըզ եօ՞զ մը տըր:

Սէվկիլիւ տօսթլարըմ, գօրգմայընըզ, Բիթապը
 մուգատտէս հազիգաթ տըր: Պոնուն պիր էմր ի վա-
 գը օլտուղունա տաիր իմանընը հիչ պիր շէյին, հիչ
 պիր քիմսէնին սարսմասընա միւսատէ էթմէ: Բիլի-
 սանըն խարիճիտէ վէ տախիլինտէ պիւթիւն գուվվէթ-
 լէրինի, ճէհտլէրինի անըն նուֆուղունու մահվ էթմէյէ
 հասը էլլէմիշ օլան ազըղն տիւշմէնլէր, եօրուվազ միւ-
 նազգիտլէր գաիլ օլուպ ունուտուլուրլար, լաքին Բի-

Թապը մուգատտէս պագի գալըը վէ գալանագ տըը :
Զինքի պիզգաթ Բրիստոս տէյօր «Մէմա վէ զէմին
զաիլ օլանագ, լազին պէնիմ քէլամլարըմ ասլա զաիլ
օլմայանագ տըը :» (Մատթ. 24. 25:) «Օթ գուրուր,
չիչէք տէօքիլիւր, լաքին Սլլահըն քէլամը իլ էլ էպէտ
պագի գալանագ տըը :» Վէ սանա վազ օլունան քէլամ
իշթէ պու տըը :

Ի Զ Ա . 4 Ա . Թ

Պու նութգ՝ Ամէրիգալը միսիօնէր Վեր . Թ . Թ . Հալվէ
Թարաֆընտան կէչէն սէնէ Սամաքօվտա Պուլղար լիսա-
նընտա իրատ էտիլիպ, պիլախըրէ Առեսաքեր վէ Բաննիւ-
մատա Թէրճէմէ օլունարագ նէչը էտիլմիշ տիր : Նութգ՝
Ֆէվգ էլ ատէ ճալիպ ի մէրագ վէ Փախտէլի կէօզէտիլէրէք,
Պուլղար լիսանընտա օլտուղու կիպի, անըն պըր պիլը բէ-
սպէ հալընտա նէչրի Թալէպ էտիլտի : Ամէրիգան Գ . մու-
գատտէս Շիրքէթիինն Շարգ Շիւպէսի միւտիրի տախի պու
նութգը Թագտիր էտէրէք, չօզլարըն արզուսընա գանաաթ
վէրմիշ օլմագ էմէլիլիլէ անըն նէչրիլիլ Թէնտիպ էլէմիշ տիր :

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0594577

